

Bůh, špagetové monstrum a Amerika

The Right Nation: Why America Is Different

John Micklethwait,
Adrian Woolridge

Vydalo nakladatelství Allen Lane,
London 2004, 397 stran

Soldiers of Christ

Jeff Sharlet, Chris Hedges

Harpers Magazine, květen 2005

Scary Stuff

Stanley Kurtz

National Review Online, 28. 4. 2005

The Church of the Flying Spaghetti Monster

<http://www.venganza.org/>

Brian
Whitmore
novinář



Božského zjevení se Bobbymu Hendersonovi dostalo asi ve čtyři hodiny ráno po probdělé noci. Na počátku bylo létající špagetové monstrum – obrovský chuchvalec těstovin se dvěma vystoupilýma očima a párem masových koulí po stranách. Tento superinteligentní bůh stvořil nebe a zemi. Začal horami, stromy a také jedním trpaslíkem. Lidské záležitosti od té doby ovládá prostřednictvím svých „nudlovitých údů“.

Henderson, inspirovaný tímto zjevením, postupně kolem svého zábavného božstva vytvořil celou kosmologii. Věřící by se měli oblékat jako piráti, své modlitby by měli uzavírat slovem „Ramen“ (instatní japonské nudle) místo „Amen“ a měli by mít „rozměklou morálku“ – a podobat se tak těstovinám, které uctívají. Podle tohoto náboženství je každý pátek svátek a nebe je místo, kde je skutečně veselo, je tam totiž „pivní sopka“ a „továrna na striptýž“.

Henderson pohlédl na své dílo, zjistil, že je dobré – a umístil ho na svou webovou stránku. Od té doby se stalo internetovou senzací. Stránka zatím přilákala přes 20 milionů návštěvníků a získala si pozornost médií z celého světa.

Tato drzá teologie není ale pouze chytrý, byť trochu dětinský internetový žert vymyšlený jedním znučeným nezaměstnaným mladým Američanem. Je to také promyšlená politická vzpoura proti tomu, co Hendersona na americké politice nejvíc znepokojuje: proti rostoucímu vlivu konzervativních evangelikálních křesťanů známých v USA pod pojmy „náboženská pravice“ nebo „křesťanská pravice“.

Hendersonovu on-line vzpouru bezprostředně podnítilo rozhodnutí školského odboru v Kansas City, který schválil pro hodiny biologie na státních školách výuku „inteligentního plánu“ jako alternativu k Darwinově evoluční teorii. Příznivci „inteligentního plánu“ – naprostou většinu z nich tvoří evangelikální křesťané – tvrdí, že život je příliš složitý na to, aby se dal vysvětlit evolucí. Muzei zde být velký architekt, designér, který pracoval podle určitého plánu – což je nepřiliš skryvaný odkaz na Boha. Henderson adresoval kansaskému odboru školství dopis, v němž uvádí, že „létající špagetový obludismus“ je stejně vědecký jako „inteligentní plán“, a že by se měl proto v hodinách přírodních také vyučovat. „Když se povolí výklad nadpřirozených teorií v hodinách přírodních věd (jako je biologie), představuje to hrozbu pro všechny z nás,“ říká Henderson. „Dogmata ničí svět a dělají nás hloupějšími.“

Henderson dostal tisíce e-mailů od sympatizantů. Dostal ale také pořádnou porci nenávistných ohlasů. „Doufám, že ti upadnou genitálie a ty pak sníš myši se třema nohama a s veverčími ocasy... Jsi kretén. Ale modlím se za tebe,“ stálo v jednom e-mailu.

Hendersonův politicky motivovaný žert i reakce na něj jsou každopádně příznačné pro ducha dnešní doby v Americe. Boj o evoluci je jen jednou z front, na níž silící křesťanští tradicionalisté bojují o návrat toho, čemu říkají „tradiční morální hodnoty“. Sekulární liberálové se na druhé straně snaží, aby zeď mezi církví a státem zůstala netknutá. Evangelikálové také zkoušejí své politické síly nad otázkami antikoncepce, potratů, sexuální výchovy, výzkumu embryonálních kmenových buněk nebo práva homosexuálů. „Amerika je v rozvinutém světě nejvíc nábožensky založenou zemí. Kostely jsou tam plné, evangelikálové sílí a všude nad politikou se vynořuje hlava Všemohoucího,“ píše ve své knize *Pravicový národ: proč je Amerika jiná* John Micklethwait a Adrian Wooldridge.

To, co Američané nazývají „kulturními

válkami“ mezi levicovými sekulárními liberály a pravcovými evangelikálními křesťany, se v zemi ve skutečnosti odehrává už několik desetiletí. V posledních čtyřech letech, po teroristických útocích z 11. září 2001, nabraly ale spory na razanci. Křesťanská pravice posílila nástupem George W. Bushe do prezidentského úřadu – což mnozí evangelikálové chápou jako akt prozřetelnosti. Její vzestup ale zároveň vyvolal prudkou reakci na levici, která varuje před „křesťanskými fašisty“ a „americkým Talibanem“, který by rád nahradil zastupitelskou demokracii teokracií.

„Fašismus... se nevrátí v podobě svastik a hnědých košil. Jeho ideologičtí dědici se budou místo toho halit do biblického výraziva,“ píše novinář Chris Hedges v květnovém čísle časopisu *Harper's Magazine*.

Morální většina a křesťanské koalice

Reverend Tim LaHaye byl nešťastný. Byl konec 70. let a v Bílém domě seděl Jimmy Carter, zbožný baptista pocházející z amerického Jihu. K úřadu mu pomohli právě hlasy evangelikálů. Ale konzervativní evangelikální předáci jako LaHaye začínali čím dál tím více považovat Carterův liberalismus za zradu; zejména jeho podporu práva na potrat a jeho kampaň za ukončení bezdaňového statusu náboženských škol. Podle Micklethwaitovy a Wooldridgeovy knihy prý po jednom konfliktním setkání s Carterem znechucený LaHaye poklekl a začal se modlit: „Bože, musíme tuto osobu z Bílého domu dostat a nahradit ji někým, kdo bude obnovu tradičních hodnot prosazovat daleko energičtěji.“ Jeho modlitby – ovšemže notně finančně vypodložené – byly evidentně vyslyšeny.

V roce 1979 založil LaHaye spolu s reverendem Jerryem Falwellem a konzervativ-

Křesťanská pravice je ve Spojených státech na vzestupu, sekulární liberálové bijí na poplach.

Tvrdí, že puritáni se v USA

snáží zavést teokracii či

„křesťanský fašismus“.

ním předákem Paulem Weyrichem hnutí Morální většina. Tato skupina, které se podařilo zmobilizovat dosud nevidané množství evangelikálních voličů, se ukázala jako rozhodující pro drtivé vítězství Ronalda Reagana nad Jimmym Carterem v prezidentských volbách roku 1980. Způsob, jakým křesťanská pravice ovlivnila prezidentské volby, změnil Republikánskou stranu i celou americkou politickou scénu doslova přes noc. „Morální většina se rychle začala prosazovat jako nekompromisní hlasatel velmi konzervativních křesťanských názorů v otázkách, jako je potrat, modlitba ve škole či práva žen a homosexuálů,“ píše Micklethwait a Wooldridge. „Během následujících deseti let zaznamenala tato organizace kolem 2,5 milionu nových voličů.“

Hnutí Morální většina bylo v roce 1989 rozpuštěno, ale nahradila je spousta jiných, dobře financovaných organizací – například Křesťanská koalice nebo Důraz na rodinu. Ty převzaly jeho agendu a svými hla-

sy přispěly k tomu, že republikáni v období let 1980–2004 vyhráli pět ze sedmi prezidentských voleb a získali kontrolu nad oběma komorami amerického Kongresu. „Křesťanská pravice se pro republikány rychle stala tím, čím vždy byli pro demokraty černoši – lidmi, na které se dá spolehnout, kteří se účastní schůzí a chodí od dveří k dveřím přesvědčovat spoluobčany, aby šli volit,“ píše Micklethwait a Wooldridge.

Vstup náboženské pravice do politiky v roce 1980 znamenal prudký odklon od její tradice neangažovanosti, která před tím trvala přes padesát let. Z politického života se evangelikální křesťané téměř úplně stáhli po procesu s Johnem Scopesem v roce 1925. Tento učitel z Tennessee se dostal před soud za to, že v hodině biologie vykládal Darwinovu evoluční teorii. Proces skončil pokořující porážkou konzervativních křesťanů, která měla celostátní rozměr.

Masové společenské hnutí 60. let spolu se sexuální revolucí a hnutím na podporu práv žen mnohé z křesťanů přesvědčilo, že se z Ameriky stává bezbožná hédonistická společnost. Rozhodnutí amerického Nejvyššího soudu o zákazu modlitby na státních školách nebo legalizaci potratu ortodoxní křesťany rozrušila. „Evangelikálové se původně bránili pokušení zasahovat do Caesarova světa,“ uvádějí Micklethwait a Wooldridge. Ale od konce 70. let začali evangelikálové jako Falwell nebo reverend Pat Robertson volat po novém politickém náboženství, které by mohlo vzít do rukou politické instituce Ameriky a dát vznik křesťanskému státu. „Naším cílem je získat kontrolu nad celou společností,“ prohlásil Robertson v roce 1984.

Dnes se kromě prezidenta a 130 členů Kongresu, kteří se považují za evangelikály, může Amerika pochlubit 200 televizní-

mi a 1500 rozhlasovými stanicemi křesťanského zaměření. Bush „věnoval velmi mnoho energie snaze rozšířit definici náboženské pravice z původních evangelikálů z amerického Jihu na něco ekumeničtějšího,“ píše Micklethwait a Wooldridge. Toto úsilí se zřejmě vyplatilo. Ve volbách v roce 2000 i 2004 byla nejspolehlivějším faktorem u bílého amerického voliče, který volil Bushe, frekvence jeho návštěv kostela.

Království Boží

Dr. Jamesi Dobsonovi bylo poděkování z Bílého domu málo.

Během prezidentské kampaně v roce 2004 Dobson – který stojí v čele významné konzervativní křesťanské organizace Důraz na rodinu – organizoval masová shromáždění pro George W. Bushe a také využíval svůj rozhlasový pořad k tomu, aby varoval svých asi sedm milionů posluchačů, že volit Johna Kerryho je hřích. Mnoho expertů přičítá Dobsonovi hlavní zásluhu na tom, že Bushe nakonec volily dva klíčové státy: Florida a Ohio.

Když se po volbách telefonicky ozval Bushův úřad, aby poděkoval za podporu, řekl Dobson bez obalu zaměstnanci Bílého domu, že Republikánská strana „musí být daleko agresivnější“ v prosazování agendy Náboženské pravice – jinak „na to za čtyři roky tvrdě doplátí“.

Po Bushově znovuzvolení dali předáci Náboženské pravice jasně najevo, že už nehodlají volit dál republikánské kandidáty jen proto, aby se liberální demokraté nedostali k moci. S nově nabytým politickým vlivem přitvrdili ve svých požadavcích týkajících se potratů, homosexuality, registrovaného partnerství. Ovšem mnoho lidí na sekulární levici se obává, že mají ve své agendě i daleko temnější plány. Série reportáží v květnovém čísle časopisu *Harper's Magazine* varovala před tzv. dominionisty, což jsou evangelikálové, kteří věří, že pro druhý příchod Krista je nejprve nutno vybudovat království Boží na zemi, a usilují proměnit Ameriku v teokracii: „Desítky let trávající nechuť se angažovat v politickém životě, která následovala po procesu se Scopesem, byla nahrazena výzvou k „dominaci“ křesťanů nad USA, a nakonec také nad celou zeměkouli,“ tvrdí v květnovém čísle *Harper's Magazine* Chris Hedges.

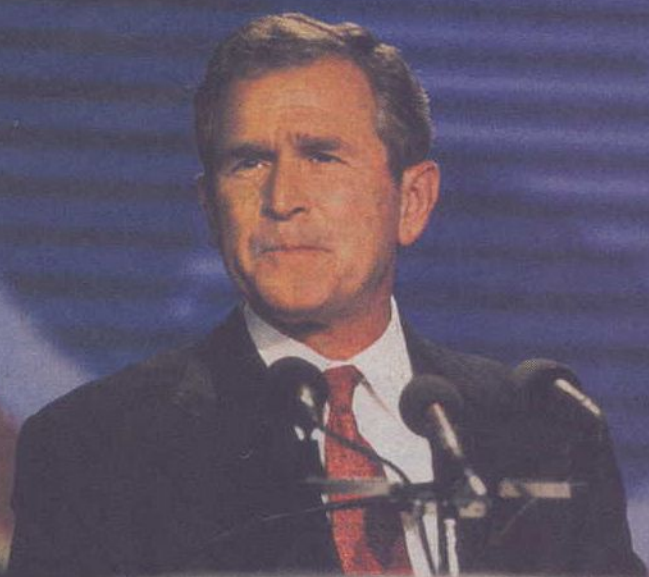
„Dominionisté hlásají, že je Ježíš vyzval k vybudování království Božího zde a nyní... Amerika se podle těchto militantních biblistů stává nástrojem Boha a na všechny politické a intelektuální protivníky amerických křesťanských předáků se pak dost jednoduše hledí jako na ďáblové agenty. Pod křesťanskou dominací přestane Amerika být hříšným a padlým národem, stane se naopak zemí, v níž desatero přikázání bude tvořit základ právního systému,“ dodává Hedges. Reportáže uveřejněné v *Harper's Magazine* vyvolaly na pravici prudkou odezvu. Komentátor Stanley Kurtz, jenž píše pro vlivný konzervativní časopis *The National Review*, nazval Hedgesův článek „počátkem systematické nenávislné kampaně

zaměřené proti tradičním křesťanům“: tento proces podle něj začal po volbách a neustále se zhoršuje. Není ale jasné, jestli vliv konzervativních evangelikálů, který v uplynulých třech desetiletích stabilně sílil, dosáhl s Bushovou administrativou svého vrcholu a nyní bude ustupovat, nebo jestli bude v USA naopak pokračovat pomalé nahlodávání oddělení církve od státu.

V 60. a 70. letech 20. století bojovnost mnoha amerických levičáků způsobila, že liberálové začali vypadat příliš radikálně, a voliči tak byli zahrnuti do náruče Republikánské strany. Může se něco podobného stát nyní i náboženské pravici?

„Náboženství postupuje Bushovým Bílým domem hodně podobným způsobem jako Duch svatý dle křesťanské nauky lidskými dušemi. Když ale dojde na formování praktické politiky, není božský faktor zas tak všudypřítomný,“ píše Micklethwait a Wooldridge. „Víra v Boha představuje v zemi, kde se 85 % občanů hlásí k nějakému náboženskému vyznání, politickou výhodu. Ale jakmile se tato víra příliš vyostří, rychle se z ní stává politická nevýhoda.“

Autor je středoevropským dopisovatelem amerického listu *The Boston Globe*



Christian Coalition

Foto Profimedia



TOUCHED BY HIS NOODLY APPENDAGE

Křesťanská pravice posílila nástupem George W. Bushe do Bílého domu a událostmi po 11. září 2001. Její vzestup vyvolal prudkou reakci na levici. Jedna z bitev války se vede o výuku evoluční teorie, respektive o snahu křesťanské pravice nahradit ji „inteligentním plánem“. Jako protest a snaha o zesměšnění těchto snah vzniklo nové „náboženství“, které tvrdí, že svět stvořilo létající špagetové monstrum.